

ЖАҲОҒОН

خلق سوزى

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январга таваллуд топган

1991 йил 22 июнь, шанба, 118-сон

НАРХИ ОБУНАЧИГА 7 ТИЯНН. СОТУВАДА 10 ТИЯНН.

УРУШ БОШЛАНГАЙЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз ватандошлар! Мен сизларга Ватанимиз тарихидagi фожияли воқеанинг 50 йиллиги арафасида мурожаат қиламан. Ярим аср муқаддам, 1941 йил 22 июнь эрта тонгда совет кишилари турмушга уруш босқиси кириб келди. Фашистлар Германияси СССРга хиёнаткорона ҳужум қилди.

Уруш 27 миллион совет кишининг ёстигини қуритди, минглаб шаҳар ва кishлоқларни вайрон қилди, аjoyиб маданият ёдгорликлрини ер билан яқсон қилди. Орадан ўнлаб йиллар ўтди, янги авлодлар ўсib етишди, улар учун бу уруш олис тарих бўлиб қолди. Аммо одамзотнинг аиждони олдидagi бурч туйғиси кўп миллатли давлатимиз солимосидаги шу даҳшатли ва қаҳрамонона соҳифани унуттишга қўл қўймайди. Миллионлаб кишилар доимо қайғу ва алам билан яшab келимоқдadir.

Биз урушнинг дастлабки машўум кунларини, чакиниш ва оғир мағлубият кунларини ҳаминча эслашимиз. Тажовузкорнинг дастлабки зарбасига дау келганларни — Брест қалъасида, Березинда, Ельня яқинида, Смоленскда жанг қилганларини, душманиннг Лиеляга ва Габий Динага бориш йўлини тўсганларини, Ленинградни қаттиқ туриб ҳимоя қилганларини, Одесса ва Севастополь ҳимоячиларини, пойтахт оstonларига ҳайъ-момот жангларига қатнашганларини ҳаминча ёдда тутамиз. Улар фидокорлик ва мотанат кўрсатмаганларига Сталинград ёнида ва Курск Ейида фашист қўшинларини тор-мор этиб бўлмасди. 45-йилги Галаба ҳам бўлмас эди.

Биз Улуу Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган миллион-миллион кишилар хотираси олдига бош эгамиз. Узини билган кишиларнинг ва «дом-даракиси йўқолганлар» рўйхатига тушганларнинг хотираси олдига бош эгамиз. Орамизда фронтчилар, кечяо кундаги дастгоҳлар ёнида оч-қорчи ишлаганлар, галаба этиб унинг ҳосилини йиғиб олганлар, бомбалаб оқибда позадларини ва юк машиналарини ҳайдаганлар, жанг майдонига ва мамлакат ичкирсидига ярадорларни кутқариб қолганлар тобора камайиб бормоқда. Уларнинг ҳаммаларига таъзим қиламиз. Давлат билан жамият шу кишилар олдига ҳали тўламаган қарзларини узишлари, турмушининг ҳозирги кийин кунларида уларни қўллаб-қувватлашлари лозим.

Шу кунда мен Совет Армияси ва Флоти жангчиларига мурожаат этаман: Ватан уруши қаҳрамонларига муносиб бўлинглар, армиядагилар орасида фронтдаги ўртоқлик, кўп миллатли қардошлик аъёнларини сақлаб қолинглар. Совет Армияси халқнинг ўз фарзандидир. Узини ҳурмат қиладиган халқ ва давлат ҳарбий либосдаги кишини ҳурмат қилиши, унинг обрў-эътибори, моддий аъволи, ижтимоий ҳимоялини ҳақида ғамхўрлик қилиши лозим. Бу умумиттифоқ, умум-халқ масъулиятидир.

Тарихчилар уруш давом этган кунлар ва тунларни бағфасил тасвирлаб берганлар, адабиёт ва санъатда унинг оддий кунларини ва асосий воқеаларини акс этган, қаҳрамонларнинг жасорати маҳд этилган. Уруш сабақлари ҳақида кўп гапирилди, бу сабақлар ҳали нана мартаба таҳлил ва мулоҳаза этилгусидир. Бугун мен фақат бир нарса — Галабамизнинг бош омилли ҳақида гапирмоқчиман. Бу совет жамиятининг кучи ва қадрови жиҳатидан мислсиз жиғиллашувидир. Умумлаштириш керак эмас, албатта. Ҳамма ҳам бардош бера олмади, қўрқоқлар, шахсиятларастлар, сотқинлар ҳам бўлди. Бироқ она юртин, ўзининг кўп миллатли давлатини ҳимоя қилиш учун ўн миллионлаб кишилар бирлашдилар. Қўлдан келган ҳама ишни қилдилар. Турли миллатларга мансуб бўлган ва ҳар хил ижтимоий аъволдаги кишилар, коммунистлар ва партизандлар, дахрийлар ва диндорлар — ҳаммалари галаба йўлида қўлларидан келган ҳамма ишни қилдилар.

Ҳозир ҳам бу ҳаммамиз учун буюк ахлоқий сабақдир. Албатта, биз бошқа даврда яшаймиз. Олдимизда турган вазифалар ҳам бошқача, бироқ бу вазифаларни удаламоқ учун, ўша вақтда бўлганидек, аввало бирдамлик ва жипслик, ягона ярода ва Ватан тақдирини учун масъулият бўлиши керак. Акс ҳолда ҳеч қандай дастурлар, ҳатто энг пухта ўйланган ва илмий асосланган дастурлар ҳам ёрдам бермайди.

22 июнь кунини анча кенгроқ, халқроқ миқёсдаги бирдамликни ҳам эсга туширади. Гитлерчиларнинг мамлакатимизга ҳужуми бошланганидан кейин жуда тез орада СССР билан Габдаги демократик давлатлар ўртасида иттифоқчилик муносабатлари зарурлиги тушуниб олинди. Мазрифи инсониятнинг тақдирини Шарқий фронтдаги урушнинг оқибатига боғлиқ жанагини туйғуси умумжаҳон бирдамлик кучига элик бердики, оғир-оқибатда шу куч фашизмини мағлубиятга

учратди. Гитлерчиларга қарши иттифоқнинг галабаси инсоният олдига янги, демократик жаҳон тартиби сари биргаликда ҳаракат қилиш учун ноаб имконият очиб берди. Шу тарих Бирлашган Миллатлар Ташкилоти гоёси юзага келди. Унинг низомномасида БМТ тинчликни сақлаб туриш, урушнинг сийси, иқтисодий ва ижтимоий сабабларини тугатиш учун тузилмоқда, деб айтилган.

Афсуски, шу имконият бой берилди, халқлар ва давлатларни бирлаштиришнинг маънавий-сий имкониятлари «совуқ урушга» совирилди. Мана энди, орадан ўнлаб йиллар ўтган, даро кироли пойғасини бошимиздан кечирганимиздан сунг биз дунё зўравонлига асосланган ижтимоий эмаслигини англаб олдик. Шу сабабли янги халқроқ тартибни биргаликда барпо эта бошладик.

Бу тарихий бурлишга мазкур урушдаги собик асосий рақиблар бўлган икки давлат — СССР билан Германия жуда катта ҳисса қўшди. Бинобарин, мен айни шу кунда, 22 июнда менинг гапларини совет кишиларига эмас, барча немишлар ҳам эшитишларини хошламан.

Биз буюк халқларимиз ўртасида ҳақиқий яраш йўлига қатъият билан ўтиб олганимизни бирлашган Германиянинг фуқаролари биллиб олишларига керак. Европадаги ва дундаги вазият учун шу қадам катта аҳамиятга эга бўлган Совет—Германия муносабатлари чинакам яхши шичилиши ва ҳамкорлик намунаси бўлиб қолишига ишонамиз.

Азиз ватандошлар! 22 июнь кунини мамлакатимизнинг ҳамма жойидаги кишилар Ватан учун жанг қилганларини эсга олиб, совет жангчиларининг қабрлари ва ёдгорликлари ёнига боришларига, гуллар қўйишларига аминим.

Уша урушда ҳалок бўлган хоржий фуқароларнинг саваналари ҳақида ғамхўрлик қилиш инсоний бурчимиз, воқодаларимизнинг аъёнларига содиқлигимиздир.

22 июнь кунини Давлат байроқларини эгиб қўйишни тақдир қиламан. Бундан бундан ҳам шу кун биз учун урушда ҳалок бўлганлар хотирасини ёдлаш ва фахрийларга ҳурмат бажо келтириш, миннатдорлик билдириш кунини бўлиб қолсин.

Бу кун одамлар ва халқлар бирдамлиги, келажак йўлида, ер юзидида тинчлик йўлида одамларнинг тотувлиги ва жипслиги кунини бўлиб қолсин.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримовнинг «Тошкент ишбилармонлар учрашуви» қатнашчилари билан мулоқоти

Ўзбекистон ССР Президентини И. А. Каримов биринчи «Тошкент ишбилармонлар учрашуви»да қатнашиш учун республика пойтахтига келган чет эллик ишбилармонлар билан 20 июнь кунини учрашди. У республика вазирликлари, идоралари ва корхоналари билан ўзаро манфаатли алоқа боғлашга, Ўзбекистон иқтисодийнинг мустақиллиги, унинг самарадорлигини ошириш учун амалий ёрдам бершига қарор қилган дунёнинг ўнлаб мамлакатлари тадбиркорларига ташаккур айтди.

Бу учрашув хоржий савдо-саноат доираларининг намоёндаларини фот қизитири катта. Вазирлар маҳкамасининг қарарига асосланган тадбиркорларнинг айтиши киёф.

И. А. Каримов ушбу муътабар анжуманининг мақсадларига бэтарфий тўхтади. Сийсий ва иқтисодий турмушдаги туб ўзгаришлар, республиканинг мустақиллиги ҳақида декларация қабул этилганлиги унинг халқроқ бозорга мустақил чиқиши учун кенг истиқболлар очиб берганлиги кайда этилди. Ҳозир Ўзбекистондаги вазиятнинг барқарорлиги, иттифоқнинг барқарорлиги ишбилармонлигини риwoкантириш, республика иқтисодийга ажиабий кизитилган жалб этиш учун ишончли кафолатлар. Ишбилармонлар учрашуви арафасида ташки иқтисодий фаолият тўғрисида ҳамда Ўзбекистон ССРда ажиабий саркостлар ҳақида республика Олий Кенгаши қабул қилган қонунлар янз бир жиддий кафолат бўлиб қолди.

Республика Президентини Тошкент учрашуви ишининг боришини қисқача таҳлил этди. Ҳозир, учрашув айни қизиган пайтда, дедаи у, бу ерга келган тадбиркорларнинг шартли равишда уч тоифага бўлиш мумкин. Республикага жиддий ниятлар билан, сармоя сарфлашини ва қўшма корхоналар барпо этишнинг пухта ишланган лоийҳалари билан келганлар биринчи тоифага мансубдир.

Ҳамжиҳатлик йўлини самарали равишда излётганлар, ўзаро манфаатли ҳамкорлик шартларини ўрганаётганлар иккинчи тоифага кирди. Ҳали узил-қесил бир тўхтамаган кинишлар учунчи тоифага мансубдирлар. Бу уринида хоржий ишбилармонларнинг айби яку Амалий музокаралар олиб бориш соҳисида вазирликлар ва идоралар ходимларининг тажрибаси ҳали етарли эмаслиги сезилганган республика Президентини уқитиб ўтди Республика савдо-саноат доираларининг намоёндалари Тошкентга келган барча ишбилармонлар бу ердан жиддий режалар билан жўнаб кетишларини хоҳлаётганлиги учрашувда таъкидлаб ўтилди. Агар ҳозирги тадбиркорнинг вазифалари қисқача таъкидланган бўлса, бу вазифалар республиканинг иқтисодий имконияти билан яқинроқ танишидан, микозлар топишдан, улар билан ўзаро манфаатли асосда фаол ҳамкорлик қилишдан иборат.

И. А. Каримов фирмалар, компаниялар, корпорациялар ва банклар вакилларининг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтариб, иттифоқ шартномасининг қабул этилиши мустақил республикаларга қўшма корхоналар барпо этиш соҳисидидаги ишчи анча осонаштиришига, чет эл бозорига мустақил чиқишига, шу вазига фойда олишига, бинобинан истеъмол бозоридида аъволини барқарорлаштиришига ёрдам берди, деб таъкидлади. Ўзбекистон хўжалик юристишининг янги шариоитида хом аши минтақасидан халқ хўжалиги мажмуининг турли тармақларида тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга асосий эътибор берилган иқтисодий жиҳатдан риwoкантириш республикага айланishi мумкин ва лозим. Ўзбекистон пойтахтига келган тадбиркорлар аввало ишбилармонлик билан боғлиқ бўлиш юқори маълумати мутахассислар тайёрлашда катта ёрдам беришларини мумкин, Уларга бериладиган таълим учун республика ҳақ тўлашга тайёр. Ингит-қизлар не нөжмет-маркетинг сирларини ўрганиб олишлари табиий.

И. А. Каримов «Тошкент ишбилармонлар учрашувининг иштиболарига муфассал тўхтаганлар иккинчи тоифага кирди.

муҳимлигини, унинг ишбилармонлигини риwoкантириш, республиканинг иқтисодий қудратини мустақамлаш учун бёбаҳо аҳамиятга эга бўлиши мумкинлигини қайда этиб, тенг ҳуқуқли ҳамкорлик асосидагина индиди натижаларга эришиш мумкинлигини таъкидлади. Чунини бу соҳада, оғир оқибатда ишлар, тақлифлар, қўшма режалар қилуви аҳамиятга эга бўлади.

Ҳозирги анжуманга келганлар, шуни айтиш керакки, у дарҳол ўз натижаларини берди. Турли тармақларда қўшма корхоналар барпо этиш тўғрисида ҳужжатлар имзоланди. Республика бозорига мўлқул чиқарилиши лозим бўлган кенг истеъмол молларини ишлаб чиқаришга асосий эътибор берилди. Учрашувда сўзга чиққан Покистон, Хиндистон, Гонконг, Германия, АКШ, Италия ва бошқа мамлакатларнинг тадбиркорлари шу кунлардаги ишчи уюштирилганлиги учун республика раҳбариятига самийий миннатдорчилик билдирдилар. Улар вужудга келётган масаладор тазороқ ҳал этишга доир бир қанча тақлифларнинг айтишида. Шу еринг ўзида мазкур масалаларни ҳал этишлари билан тез ҳал этишлари мумкин бўлган вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари улар билан тешиштирилди.

Тошкент, Бухоро, Самарканд, Хивада ва республиканинг бошқа шаҳарларида чет эл фирмаларининг ҳамда компанияларининг маҳкамалари очилишига алоҳида аҳамият берилди. Бу ишда маҳаллий маъмурулар томонидан тадбиркорларга кўмак ва ёрдам берилди.

Учрашув охирида Ўзбекистон ССР Президентини биринчи «Тошкент ишбилармонлар учрашуви» қатнашчиларига улар фаолиятда муваффақиятлар тиледи. Тадбиркорларнинг Ўзбекистонга келиши Ўзбекистон ССРнинг иқтисодий имкониятларини мустақамлашга, унинг жаҳон бозорига чиқишига, ўзаро манфаатли ҳамкорлигини риwoкантиришига кўмаклашида, деб умид билдирди.

[ЎТАГ]

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ СОВЕТ ХАЛҚЛАРИГА МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз ватандошлар! Ҳаммамиз биргаликда ва ҳар биримиз алоҳида-алоҳида 1941 йил 22 июнь фожияли ва даҳшатли кунини, шу куннинг тонгтор дамларини эсга олайлик, шу пайт советлар мамлакатининг Габрий чагараларида олов гуриллоб, момақандироқ бошланган ва жожаон дийримиэ азоб-қувбат, қайғу-алам ва нафратдан ларзага келган эди. Ярим аср муқаддам уруш мана шундай бошланган эди, уни халқ Улуу Ватан уруши деб атади. 92 Ватанимиздагина эмас, бутун мезрифатли дунёни кутқариб қолиш йўлида фашизмга қарши қонли ҳайъ-момот жанги билан ўтган 1418 кеча-кундуз шундай бошланган эди.

Душман босқинига қарши курашга отланган мамлакат барча халқларининг ягона жаҳдини эсга олайлик. Баренч денгиздан Қора денгизгача чўзилган жангларда Қизил Армия жангчиларининг матонатини, мамлакат ичкирсидидаги ишчи ва деҳқонлар, совет зйлиларининг фидоийлигини, чакинишининг авамли кунлари ва тунларини, зафарли жанглар куюнчили эсга олайлик. Галабага олиб борадиган олис ва машаққатли йўлда мана шуларнинг ҳаммасини бошимиздан кечирдик.

Уруш дийримиэга қарден келган бўлса, уни ўша ерда тургалдик. Аммо бу, галаба биз учун жуда қимматга тушди. Саккиз миллиондан ортиқ совет жангчиси жанггоҳларда ҳалок бўлди. Ҳаммамиз бўлиб аса уруш 27 миллион фуқароимизнинг ёстигини қуритди. 1700 тадан кўпроқ

шаҳар, 70 мингтадан ортиқ кishлоқ вайрон бўлди, катта-катта худудлардаги хўжалик ва турмуш тарзи абгор бўлди, минглаб завод ва фабрика култетага айланди. Биз шу шаҳар ва кishлоқларни қайтадан курдик, корхоналарни тикладик, уруш куйдириб кул қилган кинзорларга янги ҳайъ бахш этиб, уруғ ташладик. Бу ҳам бизнинг галабамиз эди!

Замон бизни ўша кунлар ва воқеалардан тобора олислаштирмоқда. Мана ҳозирги турмушкимизни қай биринчи йилнинг июнь кунлариде ярим аср вақратиб турибди. Мана энди бизни кишилар унутуванликдан амон дەرдага челина бошлади. Бизлар эса замон қўқисидан уруш жанглари ва қурбонларига мўнсимай қарашга уринмоқда. Аммо мардларнинг мардлигини, қаҳрамонларнинг шухратини, ғолибларнинг зафарини ҳеч қим, ҳеч қачон асло тортиб оломайди! Ҳеч қим ва ҳеч қачон!

Келинглр, шу қайғули кунда жанг майдонларида, Душманиннг орқа тарафида, фашистларнинг лагерларида ҳалок бўлганлар хотираси олдига бош эгилейлик! Корхоналарнинг цехларида, дала ва фермаларда кекислар, аёллар ва болаларнинг мислсиз меҳнатини яна бир бор эсга олайлик. Уларнинг Галабага қўшган ҳиссаси бёбаҳо ва бақисдир, уларнинг хотираси ҳар биримизнинг дилимиэга порлоқ туйғулар солсин, Ватан бахт-саводини йўлида эзгу ишларга чорласин.

Турмушимизнинг ташки ва ички шартонлари нақадар ўзгармасин, уруш сабақлари унутулмаслиги керак. Хушёр бўлиб турши ва СССР Куролли Кучлари ҳақида зерур даражада ғамхўрлик қилиш давлатнинг ўз халқи олдидидаги бурчидир. Ватанимизнинг етарли даражада таъминланган мудофаса қобилияти, унинг чагаралари дақсизлиги биз бошлаган ислохотлар муваффақиятли амалга оширилишининг бошандир.

Ҳозир, Ватан қийин кунларини бошдан кечирётган бир пайтда совет кишиларининг жипслиги, СССР халқларининг дўстлиги Галабанинг муҳим тарихий қисмларидан бири бўлганлигини эсга олайлик. Азиз ватандошлар, кўп миллатли мамлакатимизнинг тақдирини азиз билуви, уни инқироздан тазороқ чиқариб олишга иштилувчи кишилар, ҳар бир совет оилсининг, ҳар бир хонадоннинг манфаатлари ва эҳтиёжларини қадрловчи кишилар, шуни эсга олайлик. Куч-тайратларимизни бирлаштирайлик. Бирлаштирайлик-у, янгилаган давлатимизни сақлаб қолишга, унинг олдига тараққийнинг янги уфқларини очиниш ва шу асосда келажакка янги умид, янги ишонч бахш этишга сафарбар қилайлик, миллион-миллион совет кишилари шу келажакни деб жанг қилган ва жон фидо қилган эдилар.

Кечмишлар тўғрисидаги хотирамиз мангу бўлсин!

Азиз ватандошлар, сизларга тинчлик ва бахт-савоат ёр бўлсин!

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЖАҲОН ПАРЛАМЕНТЛАРИГА ВА ХАЛҚЛАРИГА МУРОЖААТНОМАСИ

22 июнда фашистлар Германияси Совет Иттифоқига ҳужум қилган кунга 50 йил тўлди. Ватанимиз ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, Ватанимиз ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, фашизм устидан галаба қозониш учун жанглар башланган миллион-миллион кишилардан маҳрум бўлди, да миллион-миллион кишилар дунё бўлиб, миллион даҳшатли вайронларга дучор бўлди, миллион бойлигининг анча қисмини йўқотди. Бу галабага доиларининг аниҳа қисмини йўқотди. Бу галабага доиларининг аниҳа қисмини йўқотди. Бу галабага доиларининг аниҳа қисмини йўқотди.

22 июнь — биз, совет кишилари учун қайғу кунини ва хотира кунини. Урини тўлмас жудоликлар учун ва уруш сабабли ўзгариб кетган вазосидан халқайғу кунини. Инсониятнинг фашизм бўлиб қолган лос этишининг ҳал қилуви аниҳа бўлиб қолган буюк Галаба тўғрисидаги хотира кунидир. Бизнинг оғинимизда бу сана ҳаминча душманга қарши курашда ҳалок бўлганлар олдидидаги бурчларини, мамлакатимиз ва бошқа мамлакатлар халқларининг, дундаги демократик кучларининг бир-

лашган қайрат-ҳаракатларига пировад натижада, нақдиз устидан галабани ва инсониятнинг демократия ҳамда тараққий йўлидаги ҳаракатини давом эттириш имкониятини таъминлаб берганини эслайтиб турувчи санадир.

Ҳозир дундаги вазият яхшилана бошлади, фожиа тақорларинингга йўл қўямаслик, сайраимизни ажал қуроли уюмлардан халос этиш, давлатлар ва халқлар ўртасидаги муносабатларини амалий мулоқот, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик ўзанига солиб юбориш умидлари ва ҳақиқий шерт-шартонлари пайдо бўлди.

Айни вақтда инсоният ҳали музолифликдан, ишонмасликдан ва гумонсиршдан халос бўлгани йўқ. Жуда катта хавф-хатар келтирувчи куролли можадалор чирсиллаб турибди. Айни шу боис биз, тинчликнинг тақдирини учун, инсониятнинг келажиги учун юксак масъулиятни англаб ва шунга амал қилиб, парламентларга, жаҳон жамоатчилигига мурожаат этамиз ва гитлерчиларга қарши иттифоқ халқларини иккинчи жаҳон уруши йилларида фашизм устидан галабага олиб келган ҳамдустлигини эсда тутишга, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлигини мустақамлашга чакирамиз.

Эр курасида тинчлик ва фаровонлиқни таъминлаш учун ҳозир ҳам тараққийларав, демократ кучларнинг бирлиги зарур.

Биз жаҳон парламентларига ва халқларига мурожаат этиб, уларни ҳалок бўлганлар хотирасини ёдда тутишга, ҳалок бўлганларнинг ва доираксиз йўқолганларнинг номларини аниқлашга интилоётган одамлар ва ташкилотларнинг куч-тайратларини қўллаб-қувватлашга, қабрлар ва ёдгорликларни сақлаб қолишга, уларни тақдирлаш ва оёқости қилишга йўл қўямасликка давлат этамиз.

Мушарраф келажик йўлида, келгуси аср тинчлик ва демократия асри бўлиб қолиши учун куч-тайратларни бирлаштирайлик.

РОССИЯНИНГ БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТИ

Борис Николаевич Ельцин 1931 йил 1 февралда Свердловск вилоятининг Бутка кishлоғида туғилган. 1955 йилда Урал политехника институтини тамомлаб, курувчи-механикис мутахассислигини эгаллаган. Кўп йиллар девоинда Свердловскдаги турли бинокорлик ташкилотларида ишлаган.

1961 йилдан КПСС аъзоси (1990 йилдан партиясиз) 1968 йилдан бошлаб партия ишида фполнат курсатган. Свердловск вилоят партия комитетида бўлиб мудир, котиб, 1976 йилдан 1985 йилгача биринчи котиб лавозимларини эгаллаган.

1985 йилдан бошлаб КПСС Марказий Комитетида Марказком котиби вазифасида ишлаган. Уша йилнинг декабр охирида Москва шаҳар партия комитетининг биринчи котиб-лигига сайланган. 1986 йилдан 1988 йилнинг февралгача КПСС Марказий Комитети Сийсий Бюроси аъзолигига номзад эди.

1987—1989 йилларда СССР Курлиш давлат комитети раисининг биринчи уринбосари — СССР министри бўлди. 1989 йилда СССР халқ депутатлигига ва СССР Олий Кенгаши аъзолигига, СССР Олий Кенгаши Курлиш ва мезморчилик масалалари комитети раислигига сайланди.

1990 йил март оидан бери РСФСР халқ депутати, РСФСР Олий Кенгашининг раиси.

Анчадан бун нафақат россияликларни, балки барча республикалар, ҳатто чет эл матбуотини жубошига келтирган, турфа таҳминларга боис бўлган масала ечилиди, гап-сузлар, тортишуларга нуқта қўйилди. Россиянинг биринчи Президенти сайланди.

«Известия», «Правда» ва марказда қиқадиган бошқа рўзномаларнинг 21 июнь сонларида РСФСР Президентини сайлаш бўйича Марказий сайлов комиссиясининг ахбороти эълон қилинди. Ушбу ҳужжатда таъкидланганича, «РСФСР Президентлигига сайлов тўғрисида»ги РСФСР қонунининг 15-моддасига биноан Борис Николаевич ЕЛЬЦИН 57,30 фоиз овоз олиб, РСФСР Президенти қилиб сайланган.

Сайловчилар рўйхатига жами 106.484.518 фуқаро киритилганди. Овоз беришда 79.498.240 киши ёни сайловчилар умумий сонининг 74,66 фоизни қатнашди. 45.522.04 сайловчи Б. Н. Ельцинни ёқлаб, 32.229.442 киши, унга қарши овоз берди.

Қолган беш номзад чегина овозлар куйидагича тақсимланди: РИЖКОВ Николай Иванович 16,85 фоиз, ЖИРИНОВСКИЙ Владимир Волфович 7,81 фоиз, ТУЛЕЕВ Омонгелди Мулдағозиевич 6,81 фоиз, МАКАШЕВ Альберт Михайлович 3,74 фоиз, ВАКАТИН Вадим Викторович 3,42 фоиз.

Шундай қилиб, Б. Н. Ельцин Россиянинг биринчи Президенти бўлди.

Ўзбекистон ССР Президентини И. А. Каримов РСФСР Президентини юксак лавозимига сайлашни муносабати билан Б. Н. Ельцинга табрик юборди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бешинчи сессияси

«ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунлари лойиҳаси Ўзбекистон ССР Президентини ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг тақдимномаси ва бир гуруҳ халқ депутатларининг таклифлари асосида ишлаб чиқилди. Лойиҳада манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг, вилоятлар ижроия қўмитетлари ҳамда Тошкент шаҳар ижроия қўмитетининг, олимлар ва мухофазасининг мулоҳазалари ҳамда таклифлари эътиборга олинди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Қонуничилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг раиси Э. Ҳ. ХАЛИЛОВ маърузаси

Хурматли депутат ўртоқлар! Сизларга тарқатилган «Ўзбекистон ССРнинг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунлари лойиҳаси Ўзбекистон ССР Президентини ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг тақдимномаси ва бир гуруҳ халқ депутатларининг таклифлари асосида ишлаб чиқилди. Лойиҳада манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг, вилоятлар ижроия қўмитетлари ҳамда Тошкент шаҳар ижроия қўмитетининг, олимлар ва мухофазасининг мулоҳазалари ҳамда таклифлари эътиборга олинди.

Лойиҳада ҳуқуқнинг турли соҳалари юзасидан республика қонунларини такомиллаштиришга доир масалалар кўзда тутилган. 1989 йил 21 октябрда «Ўзбекистон ССР Давлат тили тўғрисида» қонун қабул қилинган эди. Мазкур қонуннинг ўзбек исми, отасининг исми, фамилиялари бошқа тилларда ёзилишига оид ҳамда Ўзбекистон ССРнинг Давлат тилига ёки СССР халқларининг бошқа тилларига нисбатан душманлик ва менсимасликни тарғиб қилишни тақиқловчи 25-ва 27-моддаларга асосланиб, республиканинг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Хусусан, Ўзбекистон ССРнинг никоҳ ва оила тўғрисидаги кодексига қўшимчалар киритилди. Бу қўшимчаларга мувофиқ миллий ўзбек анъаналарининг ҳисобга олинган ҳолда болага бувасининг ёки отасининг исми фамилия қилиб берилиши мумкин. Шунинг таъини керакки, бу ҳуқуқдан ўз хоҳишига қўра Ўзбекистонда яшовчи бошқа миллат вакиллари ҳам, шунингдек, бола асраб олганлар ҳам фойдаланиши мумкин.

Ота-онасининг хоҳишига қўра, боланинг исмига «хон», «жон», «бек», «бону», «биби», «ой», «хўжа» ва бошқа қўшимча қўшиб ёзилиши, отасининг исми эса — отасининг исмига «ўли», «қиз», «сўзлари», «ий», «ода» қўшимчалари қўшилган ҳолда ёзилиши мумкин. Ўзбек исмлари, отасининг исми ва фамилияларнинг ёзилиши ўзбек тили талаффуз метёриларига бўйсунушни аниқ белгилаб қўйилди.

Фуқароларнинг тарбия ва таълим беришда тилини эркин танлаш каби конституциявий ҳуқуқларини бузганлик учун, тилдан фойдаланишда тўсиқлар ва чекловлар қўйилгани учун жарима тариқасида маъмурий жазо бериш назарда тутилди.

Бундай жазо фуқароларга эътибор берилганда ва мансабдор шахсларга юз сўмгача жарима солиш ёхуд икки ой муддатга ахлоқ тузаги ишларига ҳужм қилишдан иборатдир. Уқтирилган жазо чоралари қўлланилгандан кейин 1 йил ичида шундай хатти-ҳаракатларни такрор содир этиши жиноий жавобгарликка ва тегишли жазо белгилашига сабаб бўлади.

Фуқароларнинг шикоятлари, аризалари ва таклифлари кўриб чиқишдан иборат қонуний ҳуқуқларини таъминлаш мақсадида мансабдор шахсларга тилини билмасликни асос қилиб фуқароларнинг аризалари, шикоятлари ва таклифларини қабул қилишдан ҳамда қараб чиқишдан беш тортишлари ман этилади. Бундай хатти-ҳаракатлар содир этганда айбдор шахсларга юз сўмгача миқдорда жарима солинади.

Ўзбекистон ССРнинг Давлат тилига ёки СССР халқларининг бошқа тилларига нисбатан душманлик ва менсимасликни тарғиб қилганлик учун жиноий жазо берилади. Илгари шундай ҳаракатлар учун ҳужм қилинган шахс томонидан ёки бир гуруҳ шахсларнинг олдидан тил биниртириши йўли билан ёхуд техник воситалардан, матбаа маҳсулотлари ва оммавий таълиқот воситаларидан фойдаланиб, тилларга нисбатан душманлик ва менсимасликни тарғиб қилганлик 2 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки шу муддатга ахлоқ тузаги ишларига ҳужм этиш ё бўлмаса беш юз сўмдан минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади.

Ҳуқуқни муҳофаза қилуш идораларининг маъмулотларига қараганда, сўнги вақтларда динга нисбатан мурасасизлик ва диний нишоотларни босиб олиб жамоат тартибин бузиш ҳамда талончилик қилиш ҳоллари тез-тез учраб турибди.

Ўзбекистон ССР фуқароларининг динга нисбатан эркин муносабатда бўлишдан иборат конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, динга нисбатан мурасасизликнинг олдини олиш, шунингдек, жамоат тартибин сақлаш мақсадида, республика Олий судининг таклифига қўра, динга нисбатан мурасасизлик қилганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш назарда тутилди. Шу муносабат билан республика жиноят кодекси янги 147/2-модда билан тўлдирилди.

Шу мавзуда муҳнома қилиш чоғида комитет аъзолари унинг тахририни динман Узагартриб, биринчи қисмидан «нафрат» сўзини чиқариб ташлаш керак, деган фикрга келдилар.

Ана шундай жиноят содир этганлик учун йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш ёки икки йилгача муддатга ахлоқ тузаги ишларига ҳужм қилиш ё бўлмаса у миңг сўмгача жарима солиш билан жазоланади. Диний эътиқод муносабати билан душманликни ташвиқот ва тарғибот қилганлик учун ҳам худди шу каби жазоланади. Айбни оғирлаштирадиган тарзда динга нисбатан мурасасизлик, яъни зўрлик, урйикит қилиб, ёта ҳаракатларга баловатга етмаганларни жалб этиб содир қилинган жиноятлар учун йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Сессия арасида А. Асқаров, А. Аъзамжӯаев, А. Қўчқоров, У. Бошиқов, Б. Қодиров ва бошқа бир гуруҳ Ўзбекистон ССР халқ депутатлари қонун лойиҳасини таклиф этиш ташаббуси тартибда фуқароларнинг шахсий мол-мулкунинг ўғирлаганлик, бундай мол-мулкка нисбатан талончилик ва босқинчилик қилганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш таклифларини киритди.

Шунга мувофиқ лойиҳада такроран ёки гуруҳ бўлиб содир этилган ўғирлик ёки жабрланувчига қатта эътибор берилган ўғирлик учун мол-мулкни мусодара қилиб ёки мусодара қилмай уч йилдан олти йилгача озодликдан маҳрум этишни назарда тутиш таклиф этилган.

Уй-жойга ўғирликка тушганлик учун энг кам беш йил, кўпи етти йилгача озодликдан маҳрум этиш, алоҳида хавфли рецидивист томонидан содир этилган ўғирлик учун етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган ҳолда, амалдаги қонунларда эса бу муддат йил ва саккиз йил қилиб белгиланган. Алоҳида хавфли рецидивист томонидан содир этилган талончилик қилганлик учун беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган ҳолда, амалдаги қонунларда эса бу муддат йил ва саккиз йил қилиб белгиланган.

Талончилик ва босқинчилик учун жазо қаттиқ қилиш зарур, деган фикрга келдилар. Масалан, «уй-жойга тушиб талончилик қилганлик учун беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган ҳолда, амалдаги қонунларда эса бу муддат йил ва саккиз йил қилиб белгиланган» дея қўшимча қилиш зарур, деган фикрга келдилар.

Талончилик ва босқинчилик учун жазо қаттиқ қилиш зарур, деган фикрга келдилар. Масалан, «уй-жойга тушиб талончилик қилганлик учун беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган ҳолда, амалдаги қонунларда эса бу муддат йил ва саккиз йил қилиб белгиланган» дея қўшимча қилиш зарур, деган фикрга келдилар.

Бир гуруҳ шахслар томонидан ёки бир гуруҳ шахсларнинг олдидан тил биниртириши йўли билан ёхуд техник воситалардан, матбаа маҳсулотлари ва оммавий таълиқот воситаларидан фойдаланиб, тилларга нисбатан душманлик ва менсимасликни тарғиб қилганлик 2 йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки шу муддатга ахлоқ тузаги ишларига ҳужм этиш ё бўлмаса беш юз сўмдан минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади.

Алоҳида хавфли рецидивист томонидан содир этилган ўғирлик учун мол-мулкни мусодара қилиб ёки мусодара қилмай уч йилдан олти йилгача озодликдан маҳрум этишни назарда тутиш таклиф этилган.

Уй-жойга ўғирликка тушганлик учун энг кам беш йил, кўпи етти йилгача озодликдан маҳрум этиш, алоҳида хавфли рецидивист томонидан содир этилган ўғирлик учун етти йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланган ҳолда, амалдаги қонунларда эса бу муддат йил ва саккиз йил қилиб белгиланган.

Ушбу маъмурий жазо чоралари қўлланилгандан кейин бир йил давомида худди шундай хатти-ҳаракатларни такрор содир этганлик беш юз сўмдан минг сўмгача жарима солишга сабаб бўлади.

Фуқароларнинг шикоятлари, аризалари ва таклифлари кўриб чиқишдан иборат қонуний ҳуқуқларини таъминлаш мақсадида мансабдор шахсларга тилини билмасликни асос қилиб фуқароларнинг аризалари, шикоятлари ва таклифларини қабул қилишдан ҳамда қараб чиқишдан беш тортишлари ман этилади.

Ўзбекистон ССР фуқароларининг динга нисбатан эркин муносабатда бўлишдан иборат конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, динга нисбатан мурасасизликнинг олдини олиш, шунингдек, жамоат тартибин сақлаш мақсадида, республика Олий судининг таклифига қўра, динга нисбатан мурасасизлик қилганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш назарда тутилди. Шу муносабат билан республика жиноят кодекси янги 147/2-модда билан тўлдирилди.

Шундай қилиб, 187/5-модда қўйидагича мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилди.

«Маъмурий жазо чоралари қўлланилгандан кейин бир йил давомида худди шундай хатти-ҳаракатларни такрор содир этганлик беш юз сўмдан минг сўмгача жарима солишга сабаб бўлади».

Республика жиноят-процессуал кодексига Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ депутатларининг ҳамда қўйи савтлар депутатларининг дахлсизлигини таъминлаш ўз йифосини топган.

Қўралидиган алоқа хизмати сифатида доир белгиланган нормалар ва давлат тармоқ стандартлари талабларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик жазоий этиш кўзда тутилди.

Бу нарса республика маъмурий кодексининг 137/1-моддасида ўз йифосини топган.

Мазкур масала муҳокама қилингандан кейин бу модданинг тахрири биринчи ўзгартирилди — унинг номи модда матнига мувофиқлаштирилди.

Республиканинг амалдаги қонунларига мувофиқ фуқаролар мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатларини устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқига эгадир.

1989 йил 31 октябрда қабул қилинган «Ўзбекистон ССРда халқ депутатларининг мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунига мувофиқ республиканинг айрим қонун ҳужжатларига депутатлик фаолияти кафолатларини таъминловчи ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Хусусан, мансабдор шахсларнинг депутатлар олдидан ўз вазифаларини бажармаганлик ва депутатлик фаолиятини кафолатларини бузганлик учун икки юз сўмдан беш юз сўмгача жарима солиш тарзида маъмурий жавобгарлик белгилади.

Ушбу масала комитет мажлисида қўриб чиқилган вақтида маъмурий жазо қўлланилгандан кейин бир йил ичида худди шундай хатти-ҳаракатларни такроран содир этилганлик учун маъмурий жазо қўйиш таклифи қилинди.

Бунда тегишли равишда солинадиган жариманинг миқдорини ошириш ўқтирилди.

Шундай қилиб, 187/5-модда қўйидагича мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилди.

«Маъмурий жазо чоралари қўлланилгандан кейин бир йил давомида худди шундай хатти-ҳаракатларни такрор содир этганлик беш юз сўмдан минг сўмгача жарима солишга сабаб бўлади».

Республика жиноят-процессуал кодексига Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ депутатларининг ҳамда қўйи савтлар депутатларининг дахлсизлигини таъминлаш ўз йифосини топган.

Қўралидиган алоқа хизмати сифатида доир белгиланган нормалар ва давлат тармоқ стандартлари талабларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик жазоий этиш кўзда тутилди.

Бу нарса республика маъмурий кодексининг 137/1-моддасида ўз йифосини топган.

Мазкур масала муҳокама қилингандан кейин бу модданинг тахрири биринчи ўзгартирилди — унинг номи модда матнига мувофиқлаштирилди.

Республиканинг амалдаги қонунларига мувофиқ фуқаролар мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатларини устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқига эгадир.

1989 йил 10 февралда қабул қилинган СССР ҳуқуқнинг қарори билан давлат пошталарининг ставкалари ўзгартирилган. Шунинг учун давлат пошталарининг миқдорини тарғиботга солувчи Ўзбекистон ССР фуқаролик процессуал кодексининг 88-моддасида мазкур қарор билан мувофиқлаштирилди.

Суд ҳаракатларини тўлдирган озода этиладиган даъвогарларнинг рўйхати кенгайтирилди. Бу рўйхатга афроф муҳитини ифлослатиш туғайли давлатга етказилган эънини қоплаш учун маблағлар ундиришга доир ишлар бўйича — Ўзбекистон ССР Табиати муҳофаза қилиш давлат комитети ва унинг жойлардаги идоралари ҳамда нарх-наво интизомини бузиш матажасида кооперативлар томонидан асосланган даромадларнинг бюджет ҳисобига ундирилишига доир ишлар бўйича — Ўзбекистон ССР Давлат нарх қомитети ва унинг жойлардаги идоралари киритилади.

Иттифоқ нормасига биновин суд ижроияларига қардор ҳисобидан ҳақ тўлашга қарор қилинди. Бу ҳақ улар томонидан жиноий ишлар, фуқаролик ишлари, маъмурий ишлар ва нотариал идораларнинг ижроия ёзувлари бўйича Давлат бюджетни ҳисобига, шунингдек, давлат, кооператив ва бошқа жамоат корхоналари ҳамда ташкилотлари, фуқаролар фойдаланиши ундирилган суммаларнинг беш фоизига тенг бўлади. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР фуқаролик процессуал кодекси 403-моддасига тегишли қўшимчалар киритилди.

Суд мажлисида ишда қатнашаётган шахсларнинг ўрли сабабларсиз келмаганлиги учун, шунингдек, вакилнинг суд мажлисида ҳозир бўлишини таъминлашга қардор бўлган мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги кучайтирилди.

Воситачилик савдосини кенгайтириш, аҳолида яшувчи булган молларни уюшган оборотта жалб этиш мақсадида воситачилик савдосига доир масалаларнинг тартибга солишда республика фуқаролик кодексини моддаларига айрим ўзгартиришлар киритилди.

Хусусан, нафақат совет фуқароси, балки фуқаролиги бўлмаган шахслар ва чет элликлар ҳам воситачилик савдо шартномасининг қатнашчилари бўлишлари мумкинлиги назарда тутилди. Комитетга тутилганлиги даражасидан қатъий назар молларга сотиш нархини белгилаш ҳуқуқи берилмоқда. Қимматсиз буюмларга сотиш нархи амалдаги давлат қанқана нархлари, молларнинг сифати ва аҳоли ўртасидаги харидорлигини ҳисобга олиб белгиланади.

Ушбу лойиҳани пухталаштириш чоғида кичик техник хатога йўл қўйилган, шу муносабат билан лойиҳанинг IV бўлимидаги 3-банд чиқариб ташланди. Шунинг учун 4-банд тегишли равишда 3-банд деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон ССРда мулкчилик тўғрисидаги қонунга асосланиб, республика фуқаролик кодексига фуқароларнинг мулкни бўла олмайдиган ҳаракатларини рўйхат белгиланган. Қўрол-арғорлар, совуқ қўроллар, портловчи ва наркотик моддалар ва бошқалар ана шу рўйхатга киритилди. Шунингдек, енгил ва юк автомобиллари, уларга тираладиган прицеплар, автобуслар, тракторлар ва кажалови оғир мотоциклларга доир олд-соғди шартномаларини тасдиқлашнинг шартларини шакллари белгиламоқда.

Хурматли депутат ўртоқлар! Комитет ушбу қонун лойиҳасини муҳокама қилиб, қабул этишини таъминлашга қардор бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ФАРМОЙИШИ

- Навоий шаҳри ва Бухоро вилоятининг унга яқин ерларини иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш ва экологик жиҳатдан соғломлаштиришга доир долзарб тадбирларни қабул қилиш, шунингдек Навоий вилоятини қайта тиклаш тўғрисидаги таклифларини кўриб чиқиш мақсадида:
1. Қўйидаги тартибда республика ҳукумат комиссияси тuzилисин:
И. Ҳ. Жўрабеков — Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари, комиссия раиси
Т. Я. Шарипова — Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари, комиссия раисининг ўринбосари
Э. А. Ботиров — Вазирлар маҳкамаси капитал қўрилши,

- Н. И. Кучерский — Навоий кон-металлургия комбинятининг директори
М. М. Маликов — Ўзбекистон ССР адиля вазири
В. К. Михайлова — Ўзбекистон ССР уй-йиқоммунал хўжалик вазири
М. М. Мирҳўжаев — Ўзбекистон Давлат кимё концернининг раиси
Э. А. Муротов — Ўзбекистон ССР молия вазири
Я. С. Мухамедов — Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши қотибати халқ депутатлари советлари иши масалалари бўлимининг мудири
В. И. Саваков — Ўзбекистон ССР Иқтисодий комитети раисининг ўринбосари
М. Р. Раҳмонов — Бухоро вилоят ижроия қўмитетининг раиси
Р. Р. Раҳмонов — Низомий номидаги Тошкент давлат доирлимуаллими Навоий бўлимининг директори
М. А. Телегина — Ўзбекистон ССР меҳнат вазирининг ўринбосари
Е. С. Тёмкин — Ўзбекистон ССР қурилиш давлат комитетининг раиси
М. З. Усмонов — Ўзбекистон ССР савдо вазири
А. Ш. Ҳасибуллоев — Ўзбекистон ССР табиати муҳофаза қилиш давлат комитетининг раиси
Д. С. Едгоров — Ўзбекистон Компартияси Бухоро вилоят комитетининг биринчи қотиби, халқ депутатлари вилоят кенгашининг раиси
2. Комиссия (ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков):
Ушбу эркин ўзига бориб, Навоий шаҳри ва унга яқин ерларининг иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш ва экологик бораисидан аҳолини ўргатини, шунингдек Навоий вилоятини тиклаш юзасидан таклиф тайёрлаб, уни Вазирлар маҳкамаси кўриб чиқиши учун икки ой муддат ичида тақдим этсин.
Вазирлар маҳкамасининг раиси
И. КАРИМОВ.

Сиз нима фикрда сиз? ТАНҚИД ВА ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНҚИД ЖУМБОҚЛАРИ

Дунёдаги ҳеч бир мамлакатда танқид ва ўз-ўзини танқид тўғрисида, уни ривожлантириш зарурлиги ҳақида биздагича кўп гапирилмаган ва қарор қабул қилинмаган бўлса керак. Лекин ана шу қарорларни қабул қилган маҳкамалар ҳеч қачон ўзларини танқид қилмас ва бошқаларга ҳам йўл қўймаз эдилар. Сўз билан амал ўртасидаги бу номутасобилик турғунликнинг энг биринчи аломатларидан бири айтди сабабчилардан бири эди.

Бу қарор ва қақирқиларнинг инсани қотирадиган бир томони бор: раҳбар ёки ҳамкасбанинг камчилигини кўпчилик ўртасида чиқиб айтиш шартми? Нега шу камчиликни ўша одамнинг ўзига бир чеккада ва ётиги билан тушуштириш мумкин эмас-у, минбарга чиқиб айтиш, яъни танқид қилиш керак?

Шарҳда ўзгаларнинг айбини кўпчилик орасида айтиш ҳам айтимаслиги кераклиги ўқтирилди. Агар шахсининг айбини ёпишти, билмаганликка олишга ҳаракат қилинса, бу ҳаракат ўша шахсга оқиб танқиддан кўпроқ таъсир қилади. Ўз-ўзини танқид қилишда ҳам кишини ташжублантирадиган томонлар бор. Наҳотки одам ўзида мавжуд камчиликни бартараф қилиш учун аввал уни кўпчилик орасида чиқиб танқид қилиш шарт бўлса? Ўз-ўзини кўпчилик олдидан танқид қилиш руҳиятшунослик фанс дилларига унчаллик мос келмайдиган Одам ўзини ўзи бошқалар олдидан эмас, ўзини олдидан қоралиши, танқид қилиши мумкин. Ислом дини одамларнинг йўл қўйган хато ва камчиликларини унча тавбага қақирди, Лекин бадаллар олдидан эмас, худди олдидан тавба қилишди, Софийл мусулмоннинг тавба си хато ва гуноҳини келажакда қайтарибмаслигини кафолатдир. Агар хатога

КУЧ-ҒАЙРАТНИ БИРЛАШТИРАЙЛИК

Хурматли ўртоқлар! Кадри уруш, меҳнат ва Қуролли Кучлар фахрийларини Бизнинг шонли ёшларимизга 50 йил муқаддам гитлерчилар Германиясини автаннигизга уруш эълон қилмай, ўрстандан қўқум бошладилар, СССРнинг бутун ербий чегараси бўйлаб қарбий ҳужум ҳаракатларини авж олдириб юборди. У бизнинг барча социалистик елаларимизни йўқ қилишни, Совет Иттифонининг давлат сифатида турғатини, СССР халқларини кул қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди. Бутун совет халқи ватанини озодлик ва эркинлиги учун фашист босқинчиларига қарши курашга отланди. Совет халқининг гитлерчилар Германиясига қарши муқаддас Улуу Ватан уруши бошланди. Бу инсоният тарихида энг даҳшатли, энг шэфқатсиз, энг кўп қон тўқилган уруш бўлди. Унда совет кишилари ама-

масида тинчлик ҳамда фаровонликнинг сароқатли ва киночли Қуролли Кучларга ҳурмат бажо келтиришга қақирамиз. Бизнинг гамўурлигимиз ҳар бир фахрий, шонли Совет Армиясиз ҳар бир жангчисининг қалбини истисин. Биз сиз, кадри ўзбекистонликларини, жамият барча соғлом кучларини, буюк аватонимиз тақдирини кадри бўлган барча кишиларини кучгайратларини бирлаштиришга қақирамиз. Биз жамиятимизнинг ҳозирги танг аҳолини фақат биргалликда ва дўстликда ангиб ўтиш, барча совет кишилари яшаш ва меҳнат қилиши учун нормал шарт-шароит ярате оламиз. Уруш, меҳнат ва Қуролли Кучлар фахрийларининг йиғилишида қабул қилинган. Тошкент шаҳри, 1991 йил 20 июнь

